

Sosyal Bilgiler Programındaki Coğrafya Konuları İle İlgili Etkinliklere İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi

Attitudes Towards Activities Related To Geography Subjects In Social Studies Curriculum

Gürbüz OCAK¹
Ramazan BULUT²

Alındığı Tarih: 10.05.2013, Yayınlandığı Tarih: 19.02.2014

Özet

2005- 2006 yılında uygulamaya geçirilen sosyal bilgiler programı öğrenci merkezli bir öğretim yöntemini benimsemiştir. Bu süreçte uygulamaya konan yeni program üzerine pek çok araştırmalar yapılmıştır. Fakat yapılan araştırmalar içerisinde öğrencilerin sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumlarının belirlenmesine yönelik araştırmalara rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik öğrenci tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Örneklem olarak seçilen 266 öğrencinin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla 5'li likert tipinde 19 maddeden oluşan bir tutum ölçeği geliştirilerek uygulanmıştır. Elde edilen veriler cinsiyet, sınıf düzeyi ve gelir durumu değişkenleri açısından tek yönlü varyans analizi ve t testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar kavramlar: sosyal bilgiler programı, coğrafya etkinlikleri, öğrenci tutumları

Abstract

Social studies program implemented in 2005-2006 adopted a constructive approach, which is a student-centered educational approach. Students are no longer passive recipients and are encouraged to construct knowledge by mentally or socially. A great deal of research has been conducted on this new adopted program. However, there is no study conducted to determine the students' attitudes towards the topics covered by Geography, which is one of the social study programs. The aim of the current study is to determine students' attitudes towards the topics included in Geography Subjects for this study were randomly selected 246 primary school students in the center, villages, and towns located in Afyonkarahisar during the 2011-2012 academic year. The scale used as the data collection instrument included 5-point Likert scale consisting of 19 items. The data collected were analyzed in terms of gender, class level, and level of income by using ANOVA and t-test.

Keywords: social studies program, geography activities, students' attitudes

¹ Doç. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, gocak@aku.edu.tr

² Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, bulut0476@gmail.com

Giriş

Eğitim; kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin ve davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona birtakım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür (Akyüz, 2008). 21. yüzyılda toplumlar yerel ve küresel düzeyde farklı sosyal ve ekonomik sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunları çözebilecek bireylerin yetiştirilmesinde uygulanan eğitim programlarının önemli bir işlevi vardır. Eğitim programları bireylerin karşılaştıkları sorunları çözmede gereksinim duydukları bilgiye ulaşma, yorumlama ve yeni bilgiler üretme becerilerini kazanmalarını sağlayabilmelidir (Ersoy ve Kaya, 2008). İşte bu noktada bireyin karşılaştığı toplumsal sorunları çözmeye becerilerini kazandırmada sosyal bilgiler eğitim programlarını zamanın ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlemek önem kazanmaktadır.

Sosyal bilgiler eğitimi anlayışı, ABD’de XX. yüzyıl başlarında yaşanmaya başlanan sosyal, kültürel, ekonomik vb. alanlardaki büyük toplumsal dönüşümün neden olduğu sorunlara çözüm arama çabalarının bir sonucu olarak doğmuştur. Sosyal bilgiler ABD’de doğmuş bir program anlayışı olup pek çok ülke tarafından benimsenmiştir. Türkiye’de 1968’den beri ilkokullarda ya da ilköğretimin birinci kademesinde, bazı kesintilerle birlikte ortaokullarda ve/veya ilköğretimin ikinci kademesinde bu program anlayışı egemen olmuştur (Öztürk, 2012, s. 28). Günümüzde ise sosyal bilgiler dersi ilkokul ve ortaokul öğrencilerine okutulmaktadır.

Sosyal bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir. Toplumsal gerçek dendiğinde, toplumsal yaşamı düzenleyen her türlü etkinlik akla gelebilir (Sönmez, 2010). Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fizikî çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersi (MEB, 2005). Sosyal bilgiler ilkokul 4 ve 5., ortaokul 6 ve 7. sınıf programlarında coğrafya konuları, sosyal bilgiler dersi içerisinde yer almakta olup, bu konuların daha güncel konu ve bilgileri içerdiği, çocuğun gelişim yaşına uygun olarak, kavram ve terimlere daha az yer verildiği görülmektedir (Turan, 2002). Programda ağırlığı coğrafya konularından oluşan üniteleri şöyle sıralayabiliriz: “Yaşadığımız Yer”, “Bölgemizi

Tanıyalım”, “Yeryüzünde Yaşam” ve “Ülkemizde Nüfus”. Bu ünitelerle ilgili program şemasında kazanım ve etkinliklere de yer verilmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretiminin amacı; demokratik toplumların etkin bir üyesi olacak bireylere, bilgi, beceri ve değerlerle ilgili nitelikler kazandırmaktır (Ünal ve Ilgaz, 2003). Sosyal bilgiler ile ilgili tanımlar incelendiğinde genel olarak demokratik değerlerle donanmış etkin bir vatandaş yetiştirmekle birlikte elde ettiği bilgiyi kendi deneyimleriyle yorumlayıp üst düzey düşünme becerilerini geliştirmesinin altı çizilmektedir.

Günümüzde eğitim alanında görülen gelişmeler, gerek sosyal bilim dallarının, gerekse Sosyal Bilgilerin öğretiminde uygulanabilecek yeni yaklaşımlarla değişik seçeneklerin neler olabileceği konusunda araştırmalar yapmayı gerekli kılmaktadır. Yeni gelişmeler, ortaya çıkan toplumsal, kültürel ve teknolojik sorunlar, çözüm önerileri, izlenen eğitim politikaları, yeni gereksinimler özellikle sosyal bilim alanlarına ilişkin program geliştirme etkinliklerini önemli ölçüde etkilemekte ve dolayısıyla temelde öncelikle Sosyal Bilgiler anlayışını ve programlarını etkileyerek, bu alanda yapılması gerekenleri daha da önemli duruma getirmektedir. Dünyamızdaki, toplumsal, ekonomik, bilimsel değişme ve gelişmeler insanların yaşamını ve insanlar arası ilişkileri önemli ölçüde etkilemektedir. Bu etkileme doğal olarak eğitim programlarına da yansımakta, bu çerçevede Sosyal Bilgiler programında da birtakım yeni yaklaşımların uygulanması kaçınılmaz olmaktadır (Sözer,1998, s. 34).

MEB müfredatta, dünyadaki genel eğilimler doğrultusunda, yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanmış programlar ile aktif öğrenme stratejilerine dayanan yeni bir yapılanma sürecine girmiştir. Yapılandırmacı yaklaşım, eğitim ortamlarında bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına olanak sağlayan etkinliklere dayalı öğrenmeyi temel almakta, öğrencilerin problem çözme yetenekleri ve yaratıcılıklarını geliştiren, öğrencinin aktif, öğretmenin ise öğrenme ortamını düzenleyen bir rehber olmasını gerektirmektedir (Ergün ve Ayday,2007,s.75).

2005 yılında gerçekleştirilen Sosyal Bilgiler Programının getirmiş olduğu en önemli yenilik öğrenme-öğretme süreçlerinde gerçekleştirilmiştir. Programın temel yaklaşımında açıklanan yapılandırmacılık yaklaşımının öğretim sürecinde nasıl uygulanacağı ve öğretmenlerin nelere dikkat edeceği bu boyutta ele alınmıştır (Özdemir,2009). Programda genel anlayış olarak etkinlik temelli, öğrenci merkezli yapılandırmacı bir yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere doğrudan aktarılması yerine, etkinlikler aracılığıyla kazandırılması hedeflenmektedir (Doğanay,2008).

Genel olarak etkinlik, bir konunun öğrenilmesine yönelik olarak, öğretmen ya da öğretmen ile öğrenciler tarafından aktif öğrenme ilkelerine uygun şekilde planlanan,

içeriğinde çeşitli yöntem ve tekniklerin yer aldığı, üst düzey düşünme becerilerinin de dahil, çeşitli becerilerin kullanılmasını gerektiren, bir süre ve konuyla sınırlandırılmış, sınıf içinde yada başka öğrenme ortamlarında gerçekleşen öğrenci faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır (Özür, 2010, s. 24).

2005 Sosyal Bilgiler Programında öğrenme öğretme süreci incelendiğinde, programın genel olarak öğrenci merkezli, öğretmenin daha çok rehber konumunda olduğu ve etkinliklere dayalı olarak geliştirildiği görülmektedir. Yeni programlarda öğrenme-öğretme süreçleri ve öğretmenin rolü önceki programlara göre daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır. Bilgi ve becerilerin edinimi ile ilgili uygulama sürecine dönük öneriler yapılmış ve “Etkinlik Örnekleri” verilmiştir (Özdemir, 2009, s. 39).

Programın hedeflediği bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılması öğrenci merkezli hazırlanmış etkinliklere bağlıdır. Bu açıdan etkinlikler program öğeleri içerisinde önemli bir yere sahiptir. Yeni programda her bir ünite için kazanımları gerçekleştirmeye yönelik öğretmene fikir verebilecek etkinlik örnekleri tasarlanmıştır. Program kitap merkezli ders işleme alışkanlığına son vermeye çalışmakta, onun yerine öğrenci merkezli etkinliklere yer vererek ders anlayışını değiştirmeye çalışmaktadır. Öğrencilerin eğlenerek öğrenebilecekleri bir ortam hazırlamada öğretmene yardımcı olmaktadır (Ata, 2012;s. 41).

Her sınıf için öğrenme alanları ve ünitelerine göre verilen programda kazanımları gerçekleştirmek üzere önerilen etkinlik örnekleri ve açıklamalar altında öğretme-öğrenme durumu ile ilgili öneriler yapılmıştır(aktaran Bulut ve Gömleksiz, 2006). Yenilenen Sosyal Bilgiler Program şemasının etkinlikler kısmında coğrafya konuları ile ilgili etkinlikler sıralanmıştır. Bu etkinliklerden bazıları ilgili olduğu ünite ile birlikte şöyle sıralayabiliriz: “Yaşadığımız Yer” ünitesi ile ilgili etkinlikler; Define Arıyoruz (Yön bilgisi ve kroki okuma becerisi kullanılarak kroki üzerine saklanmış bir define bulunur.), 2. “Pilota Yardım Edelim” (Yön bildiren komutlar verilerek bir uçak piste indirilmeye çalışılır.), 3. “Hava Gözlemi” (Belli zaman diliminde hava olayları gözlemlenerek grafikler oluşturulur.), 4. “Deprem Tatbikatı” (Deprem öncesi ve deprem sırasında yapılması gerekenlerle ilgili uygulama yaptırılır.). “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesi ile ilgili etkinlikler; 1. “Turist Rehberi Olalım”(Yaşanılan bölgenin genel özelliklerini anlatan bir kitapçık hazırlanır.), Bölgemizi Tanıyalım” (Yaşadıkları bölgede belirlenen bir yere gezi düzenlenir.), 3. “Fotoğrafların Dili” (Bölgenin coğrafi özelliklerini yansıtan resim veya fotoğraflar incelenir.), 4. “Film İzliyoruz” (Deprem konulu filmler izlenir.), 5. “Deprem Tatbikatı” (Deprem tatbikatı yapılır.). “Ülkemizde Nüfus” ünitesi ile ilgili bazı kazanımlar ise 1. “Ülkemizde Bir Gezi” (Harita ve verilerden yararlanılarak nüfus dağılışının neden ve sonuçları incelenir.), 2. “Nüfus Sayımı

Yapalım” (Nüfus sayımlarının yapılması ve değerlendirilmesine yönelik bir proje hazırlanır.),
3. “Nüfusu İnceleyelim” (Nüfus sayımı sonuçlarına göre hazırlanmış tablo ve grafiklerden yararlanılarak nüfus özellikleri incelenir ve nüfusun eğitim durumu ile eğitim hakkı ilişkilendirilir.) olarak sıralanabilir(<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=39>).

Araştırmanın Amacı

Türkçe alanyazında, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik çeşitli araştırmalar (Güven ve İleri, 2006; Kabapınar ve Dündar, 2006; Şimşek, 2006) yapılmıştır. Ancak, öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere ilişkin öğrenci tutumlarını belirleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırma 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 2005 sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik öğrenci tutumlarını belirleyerek bazı değişkenler açısından incelenmek amacıyla hazırlanmıştır.

Problem Cümlesi

6. ve 7. sınıf öğrencilerinin 2005 sosyal bilgiler programındaki coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumları nelerdir? Bu tutumlar arasında bazı değişkenler açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

Alt Problemler

- 1- Öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumlarının işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin dağılımı nasıldır?
- 2- Cinsiyet açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3- Sınıf düzeyi açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4- Gelir durumu açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Sınırlılıklar

Çalışma araştırmaya katılan 6. ve 7. sınıf öğrencileri ve tutum ölçeğinde yer alan maddelerle sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma genel tarama modelinde yapılandırılmıştır. Genel Tarama modellerinde araştırma konusu olan olay, kişi veya nesne içinde bulunduğu koşul içerisinde olduğu gibi tanımlanır (Karasar, 2008). Bu çalışmada Afyonkarahisar ili merkez, kasaba ve köylerinde okuyan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ölçek hazırlama ve verilerin toplanması birlikte yürütülmüştür. Bu nedenle araştırmacılar tarafından geliştirilen tutum ölçeği, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında, Afyon ilindeki ortaokullarda öğrenim gören 6. ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Afyon ilindeki iki merkez (Şemsettin Efendi ve Selçuk İlköğretim okulu), ve bir köy ortaokulunda (Çayır Bağı Gazi ilköğretim okulu) öğrenim gören toplamda 246 olan 6. ve 7. sınıf öğrencisi ise örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırmada olasılığa dayalı örneklem çeşitlerinden seçkisiz örneklem yöntemi kullanılarak 9 sınıf seçilmiştir.

Bu örnekleme yönteminin kullanılmasının sebebi belli bir örneklem büyüklüğüne ulaşmada, evrendeki her ünitenin örnekleme girebilme olasılığının belli, bağımsız ve birbirine eşit olması durumudur (Karasar, 2005). Tutum ölçeğinin uygulanması sonucu 126 kız (% 51,3) ve 120 erkek (% 48,7) öğrenci olmak üzere toplam 246 öğrenciden elde edilen veriler değerlendirmeye alınmıştır. Bu öğrencilerden 145 tanesi 6. sınıf öğrencisi, 101 tanesi ise 7. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılacak olan veri toplama aracının maddelerini belirlemek için öncelikle literatür taraması yapılmış ve ardından öğrencilere açık uçlu sorular sorulmuştur. Daha sonra buradan elde edilen verilere dayanarak ölçeğin ilk taslağı 42 madde olarak oluşturulmuştur. Ölçek taslak olarak hazırlandıktan sonra, sosyal bilgiler, sınıf öğretmenliği ve eğitim bilimleri ile ilgili çalışmalar yapan üç uzmana inceletirilmiştir ve sonra öğrencilere ön deneme yapılmıştır. Uzmanların görüşleri ve öğrencilerin ölçeği doldururken verdikleri dönütler doğrultusunda gereken düzeltmeler yapıldıktan sonra ölçek 40 maddeye düşürülmüştür. 264 kişiye uygulanan ancak uygun şekilde doldurulduğu belirlenen 246 ölçekten elde edilen verilere, ölçeğin yapı geçerliği ve alt boyutlarını belirlemek için faktör analizi yapılmıştır.

Elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için yapılan KMO ve Bartlett testi sonucunda, Kaiser Mayer Olkin (KMO) .87'ye çıkmış ve Bartlett testi (Bartlett Bütünlük Testi) sonucu anlamlı ($p=,00$ olarak bulunmuştur($p<.05$) Bulunan bu değerler

verilerin faktör analizine uygunluğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ölçekteki bazı maddelerin birden fazla faktöre yüklendiği veya faktör yüklerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bu maddeler, faktör sayısını sınırlandırmak ve güvenilirlik düzeyini yükseltmek için ölçme aracından çıkarılmıştır. 30,29,15,23, maddelerin faktör yük değerleri arasındaki farkın 10' dan az olduğu ve 10, 17, 8, 32, maddelerinin değerlerine bakıldığında 0.40'ın altında olduğu görülmüş ve ölçekten çıkartılmaya karar verilmiştir. Ayrıca 37, 18, 35, 32, 38, 7, 9, 21, 31, 23 maddeleri ise iki faktör altında ağır yük vermeleri nedeniyle ölçekten çıkarılması uygun görülmüştür.

Ölçek maddeleri, faktör yükleri. 45-82 arasında değişen dört alt faktörden (işlevsellik, ilgi, uygunluk/yapılabilirlik, aktif katılım) oluşmaktadır. Araştırmada işlevsellik, kullanılan etkinliklerin işe yararlılığını yani öğrenmeyi kolaylaştırması anlamında; İlgi, belirli bir olay ya da etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma anlamında; Uygunluk/yapılabilirlik, etkinliklerin öğrencinin gelişim düzeyine uygun ve etkinliklerde kullanılacak malzemelerin elde edilmesinin mümkün olması anlamında; aktif katılım ise kullanılan etkinliklerin öğrenciyi aktif olarak derse yer almasının yanı sıra öğrenmenin kalıcı olmasını sağlama anlamında kullanılmıştır. Birinci faktör (işlevsellik 6 madde), ikinci faktör (ilgi 6 madde), üçüncü faktör (yapılabilirlik/uygunluk 4 madde), dördüncü faktör (aktif katılım 3 madde) yer almaktadır. I. Faktör (İşlevsellik) için alfa katsayısı .79 olarak hesaplanırken, aynı katsayı II. Faktör (İlgi) için .81 III. Faktör (Uygunluk/ yapılabilirlik) için .74 IV faktör (Aktif katılım) için ise .74'dur. Ölçeğin toplam alfa değeri ise $\alpha = .898$ 'dir. Özdamar (1999)'a göre $0.80 \leq \alpha \leq 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (akt: Tavşancıl, 2010). Bu durumda uygulanan tutum ölçeğinin güvenilir olduğu söylenebilir. Beşli Likert tipinde geliştirilen tutum ölçeğinde maddeler “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm, değişkenlerden (cinsiyet, sınıf ve gelir) oluşmuştur. İkinci bölümde ise yapılan faktör analizi ve güvenilirlik analizleri sonucu öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik görüşlerini yansıttığı düşünülen yedisi olumsuz on ikisi olumlu toplamda on dokuz madde değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, öğrencilerin verdikleri cevapların puanlarını hesaplamak amacıyla ölçekte yer alan maddeler; 4.20–5.00 “Tamamen Katılıyorum”, 3.40–4.19 “Katılıyorum”, 2.60–3.39 “Kararsızım”, 1.80–2.59 “Katılmıyorum”, 1.00–1.79 “Hiç Katılmıyorum” aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde,

aritmetik ortalama, frekans, yüzde, faktör yükleri, tek yönlü varyans analizi ve t-testi istatistik işlemleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bulguları alt problemlere göre sıralanmıştır. Tabloların oluşturulmasında ölçeğin alt boyutları dikkate alınmıştır. Hatasız doldurulduğu tespit edilen 246 tane ölçekten elde edilen verilerin frekans, yüzdeler, faktör yükleri ve ortalama değerleri ölçeğin alt boyutlarına uygun olarak tablo1, 2, 3 ve 4 'te verilmiştir. Tablo 1'de ölçeğin birinci alt boyutunda yer alan maddelere yönelik bulgular verilmiştir.

1.Alt problem: Öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumlarının işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin dağılımı nasıldır?

Tablo 1.

İşlevselliğe (Faktör 1) Yönelik Maddeler İçin Frekans, Yüzde ve Madde Ortalamaları

Madde No	F ve %	1	2	3	4	5	X	Sonuç
12	f	12	13	39	86	94	3,97	Katılıyorum
	%	4,9	5,3	15,9	35,2	38,5		
14	f	12	23	58	81	72	3,72	Katılıyorum
	%	4,9	9,3	23,6	32,9	29,3		
24	f	16	16	47	71	88	3,83	Katılıyorum
	%	6,5	6,5	19,1	28,9	35,8		
27	f	11	15	46	74	99	3,95	Katılıyorum
	%	4,5	6,1	18,7	30,1	40,2		
28	f	18	22	34	79	91	3,87	Katılıyorum
	%	6,9	8,9	13,8	32,1	37,3		
36	f	23	19	47	71	84	3,71	Katılıyorum
	%	9,3	7,7	19,1	28,9	34,1		

(5: Tamamen katılıyorum. 4: Katılıyorum. 3:Kararsızım. 2:Katılmıyorum. 1:Hiç Katılmıyorum)

Tablo 1'de görüldüğü gibi ölçeğin 27. maddesinde yer alan "Coğrafya konuları ile ilgili etkinlikler kolay öğrenmemi sağladığı için faydalıdır" ifadesine öğrencilerin %40,2'si Katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevapların ortalaması incelendiğinde 3.95 ile "Katılıyorum" aralığına denk gelmiştir. Ölçeğin birinci faktörünü oluşturan işlevsellik boyutunda yer alan ifadeler, öğrencilerin genel olarak katıldıklarını ifade etmeleri, öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerin işlevsel olduğuna inanmalarının bir göstergesi olarak ele alınabilir.

Tablo 2.

İlgi (Faktör 2) Yönelik Maddeler İçin Frekans, Yüzde ve Madde Ortalamaları

<i>Madde No</i>	<i>F ve %</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>X</i>	<i>Sonuç</i>
1	<i>f</i>	10	13	64	92	67	3,78	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	4,1	5,3	26	37,4	27,2		
2*	<i>f</i>	25	30	51	89	51	3,45	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	10,2	12,2	20,7	36,2	20,7		
3*	<i>f</i>	21	34	40	75	73	3,62	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	8,5	13,8	16,3	30,5	29,7		
4*	<i>f</i>	10	14	35	86	99	4,02	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	4,1	5,7	14,2	35	40,2		
5	<i>f</i>	21	10	25	77	113	4,02	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	8,5	4,1	10,2	31,3	45,9		
6	<i>f</i>	12	17	59	79	77	3,78	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	4,9	6,9	24	32,1	31,3		

***Olumsuz madde**

Tablo 2’de ölçekteki ikinci faktörü oluşturan “ilgi” boyutunda yer alan maddelerin ortalamaları incelendiğinde, 1. ve 6. maddede öğretmenlerin verdikleri cevapların ortalaması “Katılıyorum” aralığına karşılık gelmektedir.

Olumsuz olan üç madde (2, 3 ve 4. madde) katılıyorum aralığına denk gelmesi öğrencilerin bir kısmının coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere ilgisiz olduğunun göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo 3.

Uygunluk /Yapılabilirlik (Faktör 3) Yönelik Maddeler İçin Frekans, Yüzde ve Madde Ortalamaları (5: Tamamen katılıyorum. 4: Katılıyorum. 3:Kararsızım. 2:Katılmıyorum. 1:Hiç Katılmıyorum)

<i>Madde No</i>	<i>F ve %</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>X</i>	<i>Sonuç</i>
22*	<i>f</i>	41	34	68	57	45	3,12	<i>Kararsızım</i>
	<i>%</i>	16,7	13,8	27,6	23,2	18,3		
16*	<i>f</i>	25	37	78	54	50	3,27	<i>Kararsızım</i>
	<i>%</i>	10,2	15	31,7	22	20,3		
33*	<i>f</i>	15	33	42	58	94	3,75	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	6,1	13,4	17,1	23,6	38,2		
34*	<i>f</i>	21	20	48	50	103	3,80	<i>Katılıyorum</i>
	<i>%</i>	8,5	8,1	19,5	20,3	41,9		

***Olumsuz madde**

Tablo 3'te ölçeğin üçüncü faktörünü oluşturan “Uygunluk/yapılabilirlik” boyutuna yönelik ifadeler ortalamalar bakımından incelendiğinde; olumsuz olan 4 maddeden 2 tanesine verilen cevaplar katılıyorum aralığına, 2 tanesi kararsızım aralığına karşılık gelmektedir. Ölçeğin 22. maddesinde yer alan “Coğrafya konuları ile ilgili etkinlikleri yaparken zorlanıyorum.” ve 16. maddesinde yer alan “Coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerde kullanılması gereken malzemeleri bulamıyorum.” ifadesine sırasıyla öğrencilerin % 27,6'si ve %31,7'si kararsızım seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin bu seçenekleri işaretlemelerinden yola çıkarak öğrencilerin bir kısmının coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerin uygunluğu hakkında kararsız oldukları söylenebilir.

Tablo 4.

Aktif Katılım (Faktör 4)'a Yönelik Maddeler İçin Frekans, Yüzde ve Madde Ortalamaları

Madde No	F ve %	1	2	3	4	5	X	Sonuç
11	f	14	21	63	65	78	3,71	Katılıyorum
	%	5,7	8,5	25,6	26,4	31,7		
25	f	16	18	58	64	89	3,78	Katılıyorum
	%	6,5	7,3	23,6	26	36,3		
26	f	7	22	47	73	93	3,92	Katılıyorum
	%	2,8	8,9	19,1	29,7	37,8		

(5: Tamamen katılıyorum. 4: Katılıyorum. 3:Kararsızım. 2:Katılmıyorum. 1:Hiç Katılmıyorum)

Tablo 4'te ölçekte dördüncü faktörü oluşturan “Aktif Katılım” boyutunda yer alan maddelerin ortalamaları incelendiğinde, 3 maddede öğrencilerin verdikleri cevapların ortalaması “Katılıyorum” aralığına karşılık gelmektedir. Ölçeğin 11. Maddesinde yer alan “Coğrafya konuları ile ilgili etkinlikler derse katılmamı sağlıyor.” ifadesine öğrencilerin % 31,7'si katıldıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevapların ortalaması incelendiğinde 3,71 ile katılıyorum aralığına den gelmiştir. Ölçeğin dördüncü faktörünü oluşturan aktif katılım boyutunda yer alan ifadelere, öğrencilerin genel olarak katıldıklarını ifade etmeleri, öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerin aktif katılımı sağladığına inanmalarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

2.Alt Problem: Cinsiyet açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 5'te ölçeğin alt boyutlarından elde toplam puanlar arasında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan t testine ait sonuçlar verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, puan ortalaması açısından erkek öğrencilerin işlevsellik boyutunda puan ortalaması 22.75 iken kız öğrencilerin puan ortalaması 23.38 olarak hesaplanmıştır.

İlgi boyutunda erkek öğrencilerin puan ortalaması 22.54 iken kız öğrencilerin puan ortalaması 22.81 olarak bulunmuştur. Uygunluk/Yapılabilirlik boyutunda erkek öğrencilerin puan ortalaması 13,46 iken kız öğrencilerin 14.57 olarak hesaplanmıştır. Aktif katılım boyutunda erkek öğrencilerin puan ortalamaları 11.20 iken kız öğrencilerin 11.70'dir. Tabloya bakılarak dört faktörde de kız öğrencilerin puan ortalaması erkek öğrencilerin puan ortalamasından yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5.

Cinsiyet İçin Yapılan T Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	N	X	SS	T	P
İşlevsellik (I. Faktör)	Erkek	120	22,75	4,74	-.96	.34*
	Kız	126	23,38	5,33		
İlgi (II. Faktör)	Erkek	120	22,54	5,15	-.41	.68*
	Kız	126	22,81	4,98		
Uygunluk/yapılabilirlik (III. Faktör)	Erkek	120	13,46	3,76	-2.27	.02
	Kız	126	14,57	3,73		
Aktif Katılım (IV. Faktör)	Erkek	120	11,20	2,80	-1.38	.17*
	Kız	126	11,70	2,80		

*P>0,05

Puan ortalamaları arasında erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda cinsiyet değişkeninin açısından işlevsellik, ilgi ve aktif katılım boyutunda anlamlı bir farka rastlanmamıştır (p > 0.05). Uygunluk alt boyutunda ise cinsiyet açısından kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir (P<0,05).

3.Alt Problem: Sınıf düzeyi açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 6'da ölçeğin alt boyutlarından elde toplam puanlar arasında sınıf düzeyi açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan t testine ait sonuçlar verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde, puan ortalaması açısından 6. sınıf öğrencilerin işlevsellik boyutunda puan ortalaması 22.90 iken 7. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 23.31 olarak hesaplanmıştır. İlgi boyutunda 6. sınıf öğrencilerin puan ortalaması 22.46 iken 7. sınıf öğrencilerin puan ortalaması 22.98 olarak bulunmuştur. Uygunluk/Yapılabilirlik boyutunda 6.

sınıf öğrencilerin puan ortalaması 13,80 iken 7. sınıf öğrencilerin puan ortalaması 14.33 olarak hesaplanmıştır. Aktif katılım boyutunda ise 6. sınıf öğrencilerin puan ortalamaları 11.45 iken 7. sınıf öğrencilerinininki 11.44'tür.

Tabloya bakılarak dördüncü faktör dışında ilk üç faktörde 7. Sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 6. sınıf öğrencilerin puan ortalamasından yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6.

Sınıf Düzeyi İçin Yapılan T Testi Sonuçları

<i>Ölçek Boyutları</i>	<i>Sınıf Düzeyi</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
İşlevsellik (I. Faktör)	<i>6.sınıf</i>	<i>145</i>	<i>22.90</i>	<i>5.56</i>	-	<i>.52*</i>
	<i>7. sınıf</i>	<i>101</i>	<i>23.31</i>	<i>4.17</i>	<i>.638</i>	
İlgi (II. Faktör)	<i>6.sınıf</i>	<i>145</i>	<i>22.46</i>	<i>5.55</i>	-	<i>.41*</i>
	<i>7. sınıf</i>	<i>101</i>	<i>22.98</i>	<i>4.26</i>	<i>.834</i>	
Uygunluk/yapılabilirlik (III. Faktör)	<i>6.sınıf</i>	<i>145</i>	<i>13.80</i>	<i>4.16</i>	-	<i>.30*</i>
	<i>7. sınıf</i>	<i>101</i>	<i>14.33</i>	<i>3.09</i>	<i>1.10</i>	
Aktif Katılım (IV. Faktör)	<i>6.sınıf</i>	<i>145</i>	<i>11.45</i>	<i>2.81</i>	-	<i>.98*</i>
	<i>7. sınıf</i>	<i>101</i>	<i>11.44</i>	<i>2.82</i>	<i>.03</i>	

**P>0,05*

Puan ortalamaları arasında 6. sınıf ve 7. sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda sınıf düzeyi değişkeninin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik tutumlar arasında anlamlı bir farka neden olmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

4. Alt Problem: Gelir durumu açısından öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere yönelik işlevsellik, ilgi, uygunluk ve aktif katılım alt boyutlarına ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 7'de ölçeğin alt boyutlarından elde toplam puanlar arasında öğrencilerin gelir düzeyi açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizine ait sonuçlar verilmiştir

Tablo 7.

Gelir Durumu İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

<i>Ölçek Boyutları</i>	<i>Gelir Durumu</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>S.S</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
<i>İşlevsellik</i>	750-1500	102	23.75	4.40	1.36	.26*
	1501-2000	72	22.58	5,60		
	2001 ve üzeri	71	22.68	5.21		
<i>İlgi</i>	750-1500	102	22.91	3.96	1	.37*
	1501-2000	72	22.60	5.66		
	2001 ve üzeri	71	22.43	5.82		
<i>Uygunluk/ Yapılabilirlik</i>	750-1500	102	13.64	3.55	.39	.68*
	1501-2000	72	14.10	3.72		
	2001 ve üzeri	71	14.47	4.13		
<i>Aktif Katılım</i>	750-1500	102	11.59	2.57	.20	.82*
	1501-2000	72	11.51	2.98		
	2001 ve üzeri	71	11.21	2.98		

(p>.05)

Ölçekteki maddelere verilen cevaplardan elde edilen verilerin ortalamalarının gelir düzeyi açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizinde işlevsellik, ilgi, uygunluk/yapılabilirlik, aktif katılım alt boyutlarında toplanan tutumlar arasında öğrencilerin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır (p>.05).

Sonuç ve Tartışma

Öğrencilerin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayalı olarak uygulanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında coğrafya konuları ile ilgili etkinliklere ilişkin yaklaşımlarını belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma sonucunda, Ölçeğin işlevsellik alt boyutuna yönelik öğrencilerin belirttikleri görüşler genel olarak olumlu yöndedir. Ölçeğin 27. maddesinde yer alan “Coğrafya konuları ile ilgili etkinlikler kolay öğrenmemi sağladığı için faydalıdır” ifadesine öğrencilerin %40,2’si katıldıklarını belirtmişlerdir. Yani öğrenciler sosyal bilgiler programında yer alan coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerin işlevsel olduğuna inanmaktadırlar.

İlgi alt boyutuna yönelik öğrenci tutumlarına bakıldığında öğrencilerin yarıdan fazlası etkinliklere karşı ilgisiz olduklarını belirtmişlerdir. Öztürk (2004)’ ün yapmış olduğu araştırmaya göre öğretmenlerinin klasik yöntemler kullanmaya devam ettiği buna karşılık coğrafya öğretiminin vazgeçilmez unsurlarından biri olan gezi-gözlem yöntemini “hiçbir zaman” kullanmadıkları görülmektedir. Uygulamaya katılan öğrenciler derslerine devam

ettikleri öğretmenlerin en çok düz anlatım yöntemi ile ders işlediklerini belirtmişlerdir. Alım ve Girgin (2011) Öğretmenlerin araç-gereç ve materyal çeşitliliğine yeterince dikkat etmedikleri, hatta birçoğunun derslerde sadece harita kullandıkları söylenebilir. Bu durum öğretmenlerin sınıfıçi ve sınıfdışı etkinliklere yeterince yer vermediklerinden dolayı öğrencilerin coğrafya etkinliklerine yönelik tutumlarının düşük olmasının göstergesi olarak yorumlanabilir.

Öğrencilerin derse karşı ilgilerinin düşük olmasının diğer bir nedeni Artvinli, Kılıçaslan ve Bulut'un (2003) belirttiği gibi coğrafya öğretmenlerinin sahip olduğu ders işleme becerilerinin, öğrencilerin coğrafya dersine olan ilgilerini artırmada yeterince etkili olamamasıdır. İlköğretim öğrencilerinin üst sınıflara geçtikçe içerisinde coğrafya konuları olan sosyal bilgiler dersine olan ilgilerinin azaldığı belirtilmiştir. (Fraser, 1981; akt, Cin, 2007). Cin'in (2007) aktardığına göre Betres (1983) ve Print (1990) öğrencilerin ilgilerindeki azalmayı meslek edinme kaygılarına bağlamışlardır. Yani, öğrenciler büyüdükçe meslek edinme kaygıları artmakta, sosyal bilimler de bu açıdan değersiz bulunmaktadır. Uygulama alt boyutuna öğrencilerin verdikleri cevaplar genelde olumsuz veya kararsız oldukları yönündedir. Öğrenciler coğrafya ile ilgili konularda yapılan etkinliklerin zor olduğunu düşünmekte bazıları ise bu konuda kararsız kalmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre kullanılan etkinliklerin öğrencinin yapmakta zorlanacağı düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan t testi sonuçlarına göre uygunluk alt boyutunda cinsiyet açısından anlamlı bir farka rastlanmıştır($P<0,05$). Buna göre kızlar etkinlikleri yaparken erkeklere göre daha çok zorlanmaktadırlar. Aktif katılım alt boyutuna yönelik öğrenci görüşlerine bakıldığında ise 3 maddede öğrencilerin verdikleri cevapların ortalaması "Katılıyorum" aralığına karşılık gelmektedir. Ölçeğin 11. maddesinde yer alan "Coğrafya konuları ile ilgili etkinlikler derse katılmamı sağlıyor." ifadesine öğrencilerin % 31,7'si katıldıklarını belirtmiştir. Öğrencilerin bu maddeye verdikleri cevapların ortalaması incelendiğinde 3,71 ile katılıyorum aralığına den gelmiştir. Ölçeğin dördüncü faktörünü oluşturan aktif katılım boyutunda yer alan ifadelerle, öğrencilerin genel olarak katıldıklarını ifade etmeleri, öğrencilerin coğrafya konuları ile ilgili etkinliklerin aktif katılımı sağladığına inanmalarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Coğrafya ile ilgili konularda aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenme ürünlerini olumlu etkilemektedir. Derslerde öğrencinin aktif olabileceği aktif öğrenme yöntemlerine yer verilmelidir. Öğrenci başarısı arttıkça derse karşı olumlu tutum geliştirecektir, olumlu tutum geliştirdikçe de başarısı artacaktır(Akşid ve Şahin, 2011). Bundan dolayı öğretmenler ders işlerken öğrencileri derse aktif bir şekil rol almaları için dersi çeşitli materyallerle desteklemeli ve geleneksel eğitim-öğretim yöntemleri yerine öğrenci

merkezli yöntemlere yer vermelidirler. Bilgi (2010) tarafında ortaöğretim öğrencileri üzerinde yapılan araştırmanın sonucuna göre aktif öğretim modeli ile gerçekleştirilen çevre öğretiminin, öğretmen merkezli çevre öğretimi ile kıyaslandığında, çevre tutumu yönünden öğrenciler üzerinde daha etkili ve olumlu izler bıraktığı belirlenmiştir. Bu bağlamda coğrafya ile ilgili konularda aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması öğrencinin başarısına olumlu katkıda bulunmakla birlikte derse karşı olumlu tutum sergilemesini de sağlar.

Cinsiyet açısından öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarına yönelik tutum ifadelerine bakıldığında uygunluk boyutu dışında kalan işlevsellik, ilgi ve aktif katılım alt boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($P > 0,05$). Demirkaya ve Arıbaş (2006) ve Tekinarslan (2006)'ın yaptıkları çalışmada öğrencilerin coğrafya dersine yönelik tutum ölçeği puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Aynı bulgu Aydın, Coşkun ve Kaya (2010)'ın lise öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada da elde edilmiştir. Bu sonuçlar, okullarımızda öğretmenden kaynaklanan cinsiyet ayırımına dayalı bir öğretimin gerçekleşmeyeceği ihtimalini güçlendirmektedir. Bu da olumlu ve sevindirici bir sonuçtur (Cin, 2007). Öğrencilerin sınıf düzeyi açısından ölçeğin alt boyutlarına yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Gelir düzeyi açısından öğrenci tutumlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek için yapılan tek yönlü varyans analizinde işlevsellik, ilgi, uygunluk/yapılabilirlik, aktif katılım alt boyutlarında toplanan tutumlar arasında öğrencilerin gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > .05$).

Kaynaklar

- Akşin, F. ve Cemalettin, Ş. (2011).” Coğrafya Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Akademik Başarı ve Tutum Üzerine Etkisi”. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2, (4),1-26
- Akyüz, Y. (2008). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000- M.S.2008* .(Baskı 13). Ankara: Pegem Yayınları
- Alım, M. ve Girgin, M. (2004).” Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerine Göre 9. Sınıf Coğrafya Derslerinde Yararlanılan Araç-Gereçler İle Materyal Ve Öğretim Yöntemleri”. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 9(12), 25-42
- Artvinli, E. ve Kılıçaslan, A., Bulut, İ. (2003). “Trabzon’daki Liselerde Coğrafya Öğretmenlerinin Etkili Öğretme ve Ders İşleme Becerilerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 8(10), 21-41
- Ata, B. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretim Programı*. C. Öztürk (Editör).Sosyal Bilgiler Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.

Ayday, C. ve Ergün, S. G. (2007).”Orta Öğretim Coğrafya Derslerinde Yapılandırmacı Program Yaklaşımı ve Cbs Etkinliklerine Bir Örnek”. Anadolu Üniversitesi, Uydu ve Uzak Bilimleri Araştırmaları Enstitüsü, *Ege Coğrafya Dergisi*, Sayı:15, 73-86

<http://edergi.atauni.edu.tr/index.php/dogucografya/article/viewArticle/6277>(Erişim Tarihi:10.01.2013)

Aydın, F. ve Coşkun, M., Kaya, H. (2010).” Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları(Elbistan Örneği)”. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı: 1, 183-203

Bilgili, A. S. (2009). *Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler*. Ali Sinan Bilgili (Editör): *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (Baskı 13). Ankara: Pegem A Yayıncılık, ss. 1-34.

Bilgi, M. G. (2010).” Ortaöğretim Kurumlarında Coğrafya Dersi Kapsamındaki Çevre Konularının Öğretiminde Aktif Öğretim Yöntemlerinin Rolü”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Sayı:1, 271-290

Büyüköztürk, B.(2002).” Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı”. A.Ü. Eğitim Bilimleri Bölümü, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. Sayı 32, 470-483

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*.(16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Cin, M. (2007). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Coğrafya Dersine Olan İlgi Düzeyleri ve Cinsiyet Farklılıkları”. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 12 (18),39-48
<http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/dogucografya/article/view/6908/6337>
ErişimTarihi:11.01.2013)

Demirkaya, H. ve Arıbaş, K. (2006). “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 12, 179-187

Doğanay, A. (2008).”Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi”.*Ç.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 17(2), 77-96
<http://sosyalbilimler.cukurova.edu.tr/dergi.asp?dosya=501>)

Ersoy, F. ve Kaya, E. (2008).”Sınıf Öğretmenlerine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programına (2004 programı) İlişkin Yaklaşımları”. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt/Vol.8- Sayı/No: 1: 285–300

Gömlüksiz, N. ve Bulut, İ. (2006).”Yeni Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*.Sayı:47
http://pegemayayincilik.com/dosyalar/dokuman/227120110604142851-edadmintp_summer2006_pp393-421.pdf) Erişim tarihi: 18.12.2012

Karakuş, U. ve Aksoy, B, İ. Gündüz, (2012).”Dokuzuncu Sınıf Coğrafya Derslerinde Ders Dışı Etkinliklerin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 32(2), 489-513

http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/2012_2/016.pdf (Erişim Tarihi: 12.01.2013)

- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (Baskı 14). Ankara: Nobel yayınları
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (19. Baskı). Ankara: Nobel yayınları
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi* (4-5. sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü
- MEB. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Kılavuzu*. Ankara: MEB Basımevi.
- Özdemir, S. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretimi Programı ve Değerlendirilmesi. M. Safran(Editör).Sosyal Bilgiler Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi
- Özür, N.(2010). Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Dışı Etkinliklerin öğrenci Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, Ç. (2004).”Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanabilme Yeterlilikleri”.*Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5 (2), 75-83
- Öztürk, C. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (Baskı 3). Ankara: Pegem Akademi
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler Öğretimi ve Öğretmen El Kılavuzu*. (Baskı 6). Ankara: Anı Yayıncılık
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Sözer, E. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. *Anadolu Üniversitesi*. Açık Öğretim Yayınları No:581(<http://e-ogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/SBI202U.pdf>)Erişim Tarihi: 17.12.2012
- Tavşancıl, E.(2010) *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekinarslan, H. (2006). *Lise Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Turan, İ. (2002).”Lise Coğrafya Derslerinde Kavram ve Terim Öğretimi İle İlgili Sorunlar”. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 22(2), 67-84
<http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2002/2/2002-2-67-84-6ilhanturan.pdf>
(Erişim Tarihi: 12.01.2013)
- Ünal, Ç ve Ilgaz, S (2003).” I. Kademe İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders kitaplarındaki Coğrafya Konularının Öğrencilerin Soru Sorma ve Eleştiri Yapma Becerilerine Olan Katkısı (Erzurum İl Merkezi Örneği)”. Atatürk Üniversitesi, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi*, İlköğretim ABD
(<http://edergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/viewFile/222/217>) Erişim tarihi: 17.12.2011 <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx?islem=1&kno=39> Erişim tarihi: 10.01.2013)

Extended Abstract

Social studies program implemented in 2005-2006 adopted a constructive approach, which is a student-centered educational approach. Students are no longer passive recipients and are encouraged to construct knowledge by mentally or socially. A great deal of research has been conducted on this new adopted program. However, there is no study conducted to determine the students' attitudes towards the topics covered by Geography, which is one of the social study programs. The aim of the current study is to determine students' attitudes towards the topics included in Geography. The model applied in the study is descriptive method. Subjects for this study were randomly selected 246 primary school students in the center, villages, and towns located in Afyonkarahisar during the 2011-2012 academic year. The scale including 19 items was applied to 246 teachers. 19 item scales was applied exactly to 246 students. As a result of the factor analysis of the scale, it was found that the factor loads of the items were between 45-82. Moreover, based on the calculation of internal validity coefficient for the reliability (Croanbach Alpha), it is seen that the first factor is .79; the second factor is .81; the third factor is .74, the fourth factor is .74. As a result of the reliability analysis which was carried after the exclusion of all the items, alpha was found as $\alpha = .89$.

T-test and one way ANOVA test were conducted in order to determine students' attitudes towards the topics in Geography and to understand whether there was a statistically significant difference among the students' attitudes based on different variables. The t-test results indicated that there was no statistically significant difference considering the gender variables and that no statistically significant difference was found among the students' attitudes towards the topics in Geography. The ANOVA test was conducted to determine whether there was a meaningful difference among the students' attitudes in terms of level of income. The results indicated that the difference was not statistically significant.